

CULTUURRAAD
VOOR DE
NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

ZITTING 1971-1972

7 MAART 1972

VOORSTEL VAN DECREET
tot het voorkomen van discriminaties.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Alhoewel de discriminatie tegen minderheden in onze huidige maatschappij minder voorkomt dan vroeger, wordt zij nog steeds aangeklaagd. De vrees voor discriminatie op het culturele vlak, in de ruimste zin van het woord, is een onloochenbaar politiek feit.

Niettegenstaande wij de overtuiging toegedaan zijn dat het uitschakelen van discriminatie vooral een kwestie is van mentaliteitsverandering, in de zin van de bevordering van de verdraagzaamheid en van het democratisch respect voor alle achtenswaardige minderheden, menen wij evenwel dat het doel ook door politieke en administratieve maatregelen dient nagestreefd.

Bij dit voorstel van decreet wordt uitgegaan van de vaststelling dat in de tekst zelf van wetten of decreten het vermijden van discriminatie op cultureel gebied gewaarborgd wordt door artikel *6bis* van de Grondwet en artikelen 4 tot 6 van de wet van 3 juli 1971 tot indeling van de leden van de Wetgevende Kamers in taalgroepen en houdende diverse bepalingen betreffende de Cultuurraden voor de Nederlandse cultuurgemeenschap en voor de Franse cultuurgemeenschap.

Positief en concreet moet een cultuurbeleid, waarbij iedere discriminatie onmogelijk is en dat tevens de medeburgerlijkheid, de vernieuwing en democratisering steunt, het voorwerp zijn van verschillende decreten aangepast aan de grote verscheidenheid van het culturele leven in zijn ruimste zin, en van de snelle evolutie van het maatschappelijke leven. Aan de grootst mogelijke inspraak van alle betrokkenen mag hierbij niet worden voorbijgegaan.

De overheid moet haar eerste aandacht schenken aan de cultuurbehoeften van de minst ontwikkelden en aan cultuurvoorzieningen die aan hen aangepast zijn.

In dit voorstel worden sluitende procedures voorgesteld waardoor iedere politieke fractie de gelegenheid krijgt zich doelmatig te verzetten tegen iedere discriminatie waarvan zij het voorwerp zou zijn of die zij op welke grond ook meent te moeten aanklagen.

Het is de Cultuurraad zelf die als scheidsrechter optreedt met de hulp van een commissie waarvan de samenstelling de grootst mogelijke waarborgen biedt die in een democratisch parlementair bestel denkbaar zijn.

Ook de openheid van de behandeling geeft aan iedere minderheid de hoogst denkbare waarborgen.

Vermits de wetgever gewild heeft dat de Cultuurraad de Regering niet politiek verantwoordelijk kan stellen, kan de Raad a fortiori geen sancties treffen. De houding van de fracties in de Cultuurraad zal echter een zodanig belangrijk politiek feit betekenen dat de Wetgevende Kamers en de Uitvoerende Macht er passende conclusies uit trekken. Overigens, een niet-parlementair inter-partij overlegorgaan kan evenmin rechtstreeks sancties treffen.

Dit voorstel gaat uit van een fractie die, alhoewel zij de eerste was om de noodzakelijkheid van een cultuurpact officieel aan de orde te stellen, toch tot de tot stand gekomen inter-partij afspraak niet toetreedt om de redenen die aan de initiatiefnemers werden medegedeeld. In een parlementaire democratie is het normaal dat de politieke partijen onderling overleg plegen. Het staat natuurlijk de partijen en alle instellingen vrij afspraken te maken t.a.v. welk aspect ook van het staatsbeleid. Het komt ons echter voor dat in een bestel van parlementaire democratie en van culturele autonomie iedere besluitvorming geïnstitutionaliseerd wordt in de Cultuurraad.

In dit voorstel wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen het voorafgaand vermijden van mogelijke discriminatie en het behandelen van klachten tegen discriminatie.

Het vermijden van discriminatie vanwege de ondergeschikte besturen zal het voorwerp zijn van een voorstel van decreet aan de hand van de ervaring met onderhavig voorstel opgedaan. Ongetwijfeld kunnen de Cultuurraden binnen hun bevoegdheidssfeer daartoe bestaande wetten wijzigen of aanvullen (cf. De **culturele autonomie** door L. Tindemans, blz. 14 : « Een decreet staat gelijk met een wet en kan zelfs een wet opheffen of wijzigen »).

Wij hebben onderhavig voorstel in zeer algemene bewoordingen gesteld derwijze dat het aangevuld en geamendeerd de basis biedt tot een open pluralistisch overleg en mogelijk een eenparige goedkeuring.

Wij weten dat dit voorstel van decreet afwijkt van sommige gevestigde gewoonten maar zijn daarbij van oordeel dat de Cultuurraad als nieuw opgericht lichaam moet blijf geven van een voorzichtige creativiteit.

Alhoewel strikt gesproken ieder decreet door een erop volgend decreet kan worden tenietgedaan evenals, spijtig genoeg, een afgesloten politieke afspraak soms achteraf wordt opgezegd, dient het evenwel begrepen te worden dat het de bedoeling is dat dit voorstel van decreet als bindend wordt beschouwd op half lange termijn, namelijk voor een periode van zes jaar.

Commentaar bij de artikelen.

Artikelen 1 en 2.

De Cultuurraad kan zich geen onbeperkte vergadertijd veroorloven zonder het werk van de Wetgevende Kamers te hinderen. Wij stellen daarom voor dat de materies van dit voorstel van decreet ter voorbereiding aan een vaste en speciale commissie worden toevertrouwd.

Wij stellen het als een beginsel dat alle politieke fracties die meer dan tien zetels bezetten in de Cultuurraad, afgezien van hun schommelende getalsterkte, als belangrijke stromingen moeten worden beschouwd en evenwaardig vertegenwoordigd zijn in deze commissie, die de motor moet zijn tot het voorkomen en behandelen van iedere discriminatie op welk vlak ook.

Minder talrijke fracties moeten recht van inspraak hebben zonder formeel stemrecht.

Art. 3.

Eenmaal de evenwaardigheid van de politieke stromingen erkend, is het normaal dat er bij gewone meerderheid wordt gestemd en bij staking van stemmen de stem van de voorzitter de doorslag geeft. Daar de voorzitter ieder jaar tot een andere fractie behoort, is het uitgesloten dat hij van zijn functie misbruik zou maken.

Men kan ook menen dat er bij staking van stemmen geen beslissing kan getroffen worden. Dit zou de werking van de commissie echter verlammen. In de praktijk zal de voorzitter er zich op toeleggen bij staking van stemmen een hernieuwd overleg te bevorderen.

Artt. 4 tot 7.

In deze artikelen wordt de werking van de commissie omschreven om ieder mogelijk gevolg van discriminatie te weren uit de decreten.

De voornaamste culturele decreten zouden op één jaar moeten getroffen worden.

Om als motor te fungeren moet de commissie ook zelf initiatieven kunnen nemen.

Het reglement van orde zal moeten bepalen op welk ogenblik de aanbevelingen die de commissie doet, in de decreterende arbeid worden ingebouwd.

In ieder geval moeten deze aanbevelingen openbaar kunnen bekend zijn evenals de houding van de politieke fracties.

Deze procedure betekent een bespoediging en versoepeling van de werking van de Raad die, zoals gezegd, zich in tijdsnood bevindt t.a.v het overwicht waar de Wetgevende Kamers aanspraak mogen op maken.

Artt. 8, 9 en 10.

Deze artikelen en volgende behandelen de procedure t.a.v. klachten tegen discriminatie.

Iedere discriminatie moet worden vermeden ook op andere dan louter levens- en wereldbeschouwelijke en politieke gebieden. Inzake culturele strekkingen, organisatievormen en -methoden kunnen discriminaties schuilen op sociaal en op ideologisch vlak. Het cultuurbeleid van

de overheid mag niet zó ver reiken dat nieuwe cultuurvormen en werkmethoden of de opkomst van nieuwe instellingen zouden bemoeilijkt worden. Het moet deze zelfs voorzichtig aanmoedigen en bij de start eventueel in faciliteiten voorzien.

Gelet op het feit dat de Cultuurraad de Uitvoerende Macht strikt gesproken niet politiek verantwoordelijk kan stellen (art. 13, vierde lid, van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden voor de Nederlandse cultuurgemeenschap en voor de Franse cultuurgemeenschap), kan de Raad geen eigenlijke beslissing treffen noch een motie van wantrouwen goedkeuren n.a.v. een aangeklaagde discriminatie. Het standpunt van de Raad, dat door een stemming tot uiting komt, is echter van grote politieke betekenis. Van iedere klacht moet ieder lid van de Raad kunnen inzage bekomen.

Artt. 11, 12, 13, 14, 15 en 17

De klachten moeten behandeld worden op twee gronden, namelijk hun *ontvankelijkheid* en hun *gegrondheid*.

Onontvankelijk moeten vanzelfsprekend worden geacht klachten die niet formeel in orde zijn.

Het reglement van orde zal bij voorbeeld bepalen dat een klacht bij aangetekend schrijven moet worden toegezonden. Het Secretariaat van de Cultuurraad zal er binnen tien dagen ontvangst van melden bij aangetekend schrijven. De instellingen, bedoeld in artikelen 8 en 9, moeten bij de klacht de bewijsstukken voegen waaruit blijkt dat de ondertekenaar of ondertekenaars in rechte de instelling vertegenwoordigen. Alle handtekeningen, bedoeld in artikelen 8 en 9, moeten door het betrokken gemeentebestuur gewettigd zijn.

In beginsel moeten de klachten behandeld worden in de volgorde van hun indiening.

Het reglement van orde zal echter moeten mogelijk maken dat minder belangrijke klachten de behandeling van essentiële aangelegenheden niet belemmeren.

Als onontvankelijk moeten vanzelfsprekend worden afgewezen klachten die betrekking hebben op gebieden waarvoor de Cultuurraad niet bevoegd is. Waarschijnlijk zullen er aanvankelijk een aanzienlijk aantal klachten toestromen. De Cultuurraad zal daardoor een concreet inzicht krijgen in de problematiek. Deze ervaring zal nuttig zijn bij het ontwerpen van decreten. Zonder noodzakelijk onmiddellijk wereldschokkende politieke gevolgen te verwekken, zullen stemmingen omtrent de resoluties een richtsnoer zijn voor de Uitvoerende Macht. Iedere cultuurstrijd zal worden vermeden; meer dan een cultuurvrede zal er geleidelijk een klimaat van pluralistische culturele verstandhouding en samenwerking groeien; dan zal de functie van culturele ombudsman » voor de Cultuurraad achterhaald zijn.

De beschreven procedure van behandeling van klachten houdt alle waarborgen van objectiviteit en openheid in.

Art. 16.

Het dient te worden beklemtoond dat de Cultuurraad zich niet in de plaats kan stellen van de Raad van State. Hij kan zich zeker niet in de plaats stellen van de gerechtelijke instanties. Alhoewel dit onbetwistbaar is, hebben wij het raadzaam geoordeeld het uitdrukkelijk te bepalen.

M. VANHAEGENDOREN.

VOORSTEL VAN DECREET

OPRICHTING VANEEN COMMISSIE
VAN DE CULTUURRAAD

Artikel 1.

In de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap wordt een commissie *ad hoc*, hier verder genoemd Commissie, opgericht tot het opstellen van aanbevelingen ter voorkoming van discriminatie op levens- en wereldbeschouwelijk, politiek en cultureel gebied en tot behandeling van klachten tegen discriminatie.

Art. 2.

Alle politieke fracties die tien of meer leden tellen, zijn door drie leden in de Commissie vertegenwoordigd. Er zijn drie plaatsvervangende leden. Politieke fracties die minder dan tien leden tellen, kunnen door één lid met adviserende bevoegdheid vertegenwoordigd zijn. Het voorzitterschap wordt bij beurtrol door het oudste lid van iedere fractie voor één jaar waargenomen. Over de beurtrol beslist het lot.

Art. 3.

In de Commissie wordt bij gewone meerderheid gestemd. Bij staking van stemmen beslist de voorzitter.

AANBEVELINGEN TOT HET VOORKOMEN
VAN DISCRIMINATIES

Art. 4.

De Commissie zal binnen het jaar na haar oprichting aanbevelingen opstellen tot het voorkomen van iedere discriminatie op de verschillende gebieden die, volgens artikel 59*bis* van de Grondwet en volgens de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden voor de Nederlandse cultuurgemeenschap en voor de Franse cultuurgemeenschap, tot de bevoegdheidssfeer van de Cultuurraden behoren.

Art. 5.

Deze aanbevelingen worden met de uitslag van de stemmingen, die er in de Commissie over plaatsshadden, medegedeeld aan de Regering en aan de leden van de Raad.

De Commissie kan deze aanbevelingen na bedoelde periode van één jaar aanvullen of aanpassen.

Art. 6.

De Commissie kan haar aanbevelingen omzetten in voorstellen van decreet. In het reglement van orde zal worden bepaald dat, behalve de individuele leden van de Raad, de Commissie zelf voorstellen van decreet kan indienen.

Art. 7.

Onverminderd de procedure vervat in artikelen 4, 5 en 6 van de wet van 3 juli 1971 tot indeling van de leden van de Wetgevende Kamers in taalgroepen en houdende diverse bepalingen betreffende de Cultuurraden voor de Nederlandse cultuurgemeenschap en voor de Franse cultuurgemeenschap, kan de Commissie ambtshalve over ieder ontwerp of voorstel van decreet een onderzoek instellen naar mogelijke discriminaties die er het gevolg van kunnen zijn en daaromtrent aanbevelingen doen.

Deze aanbevelingen worden, wanneer het ontwerpen van decreet betreft, medegedeeld aan de Regering en aan de leden van de Raad. Wanneer het voorstellen van decreet betreft, worden zij medegedeeld aan de leden van de Raad.

KLACHTEN TEGEN DISCRIMINATIE

Art. 8.

Ingeval zij oordeelt het voorwerp te zijn van enige discriminatie, hetzij op wereld- of levensbeschouwelijk, hetzij op politiek of cultureel gebied, in een aangelegenheid die tot de bevoegdheid van de Cultuurraad behoort, kan iedere instelling die de rechtspersoonlijkheid geniet een schriftelijk gemotiveerde klacht richten tot de Cultuurraad.

De Cultuurraad bepaalt de modaliteiten volgens welke de klachten moeten worden ingediend.

Art. 9.

Op de wijze bedoeld in artikel 8 kan iedere persoon een klacht indienen, als ze gesteund wordt door twee instellingen zoals bedoeld in artikel 8.

Art. 10.

De leden van de Raad kunnen op het Secretariaat van de Raad te allen tijde inzage bekomen van de ingekomen klachten en de erbij horende stukken.

Art. 11.

De Commissie zal zich binnen een maand na ontvangst van een klacht over de ontvankelijkheid ervan uitspreken en deze uitspraak mededelen aan de betrokken klager. De termijn van een maand loopt niet tijdens de periodes van reces.

Alleen de klachten die betrekking hebben op materies die niet tot de bevoegdheid van de Cultuurraad behoren, zijn onontvankelijk.

Art. 12.

De Cultuurraad bepaalt in zijn reglement van orde de procedure van behandeling en van onderzoek van de klachten die als ontvankelijk worden beschouwd.

Art. 3.3.

De Commissie stelt een verslag op over de behandeling van de gegrondheid van iedere ontvankelijk verklaarde klacht en brengt hierover een gemotiveerd advies uit, met toevoeging van een minderheidsnota op verzoek van minstens drie leden van de Commissie.

Onderzoek en behandeling mogen niet langer dan drie maand duren. De termijn van drie maand loopt niet tijdens de periodes van reces. De Commissie kan de termijn van drie maand evenwel bij eenparigheid van stemmen verlen-
gen.

Het verslag over dit onderzoek kan worden ingezien door de leden van de Raad. Het advies wordt aan de klager en aan de leden van de Raad medegedeeld.

Art. 14.

Indien drie of meer leden van de Commissie de **gegrond-**heid van de klacht hebben erkend, kunnen voorstellen van resolutie ter stemming worden gebracht in de Raad. Over ieder voorstel wordt een afzonderlijke naamstem-
ming gehouden.

Art. 15.

De uitslag van deze stemmingen zal worden medege-
deeld aan de Regering en, indien de klacht een openbare
instelling betreft belast met opdrachten van de rijksover-
heid, ook aan deze instelling.

Art. 16.

De resoluties van de Raad doen geen afbreuk aan de
bevoegdheid van de Raad van State noch aan de bevoegd-
heid van de gerechtelijke instanties.

SLOTBEPALING

Art. 17.

De Regering zal worden verzocht om, binnen twee
maand na mededeling van de aanbevelingen bedoeld bij
artikelen 4, 5 en 7, een schriftelijke uitleg te verschaffen
aan de Raad. De termijn van twee maand loopt niet
tijdens de periodes van reces. Voor de voorstellen van
resolutie bedoeld bij artikel 14 bedraagt deze termijn één
maand.

De uitleg van de Regering bedoeld in het eerste en het
tweede lid wordt medegedeeld aan de leden van de Raad.

Voorstellen van resolutie waarbij de Raad zijn stand-
punt ten opzichte van de uitleg van de Regering bepaalt,
kunnen worden ingediend. Over elk van deze voorstellen
van resolutie wordt een afzonderlijke naamstemming
gehouden.

M. VANHAEGENDOREN,
F. VAN DER ELST,
F. BAERT,
M. COPPIETERS,
W. JORISSEN,
E. BOUWENS.
